

Onderbetaalde Bengalese kleermakers blijven slachtoffer van 'het systeem'

Waarom we in Bangladesh nog geen faire kledij halen

Een week gewelddadig protest van textielarbeiders in Bangladesh haalt niets uit. 'Waarom reageren de grote merken nu niet?'

VAN ONZE REDACTRICE
GISELLE NATH

BRUSSEL | Duizenden textielarbeiders zijn bij betogingen in hoofdstad Dhaka uiteengedreven met wapenstok en traangas. Vorige week viel één dode. Velen raakten gewond.

Als straf dreigden de werkgevers ermee fabrieken te sluiten. Bangladesh wijst naar het nieuwe minimumloon en vraagt de arbeiders het werk te hervatten. Maar er is weinig veranderd. Het 'nieuwe' loon van 8.000 taka (83 euro, red.) was al in november onderhandeld. Nu is het voor het eerst uitbetaald. Textielarbeiders verwerpen dat loon als onmenselijk en zullen dat ook blijven doen. Volgens het Bengaalse *Centre for*

Policy Dialogue bedraagt een leefbaar loon minstens 10.000 taka.

'Dit zijn emotionele, weinig geïndeneerde protesten', zegt politicoloog Shantanu Majumder (Universiteit Dhaka). 'Het begint met een vonkje in één fabriek en voor je het weet staan er tweeduizend mensen op straat. We zullen dit vaker zien escaleren. De arbeiders vertrouwen niemand meer.'

Volgens vakbondsvrouw Nazma Aktar is de woede groot. 'Mensen geloven de beloftes niet of begrijpen ze niet. De levensduurte steeg dit jaar met zeven procent, terwijl de lonen stagneren.'

Woekerleningen

Kleermakers in Bangladesh, de tweede leverancier van kledij wereldwijd, krijgen geen leefbaar loon. Ze overleven dankzij arbeid van hun kinderen, woekerleningen en aalmoesjes van de overheid. '17 procent van de arbeiders die we ondervroegen, slaapt op de fabrieksvloer', zegt dr. Khondaker Moazzem (CPD, *Centre for Policy Dialogue*). Het loon stijgt door

supplementen voor overwerk, terwijl het basisloon relatief gezien daalt. Dat verhoogt de druk. 'De overheid moet ingrijpen', vindt Moazzem. 'Het is ook nu dat grote merken hun stem moeten laten horen, maar het blijft stil.' De tijd dringt: arbeiders hebben niet veel opties meer.

OPTIE 1: lokale fabrieken betalen eerlijke lonen

'Verschillende fabrikanten zitten in het parlement en houden hervormingen tegen', zegt Majumder. 'De regering heeft te vaak hun standpunt gekozen. Ook bij de oppositie hebben werkgevers invloed.' De fabrikanten zeggen dat hun kopers, de westerse bedrijven, wegtrekken bij een hoger loon. 'Maar goedkopere landen als Vietnam of Pakistan kunnen niet zomaar de grote hoeveelheden op tijd leveren die Bangladesh wel maakt', zegt de politicoloog. 'De werkgevers hebben een attitudeprobleem.'

OPTIE 2: kledingmerken bieden faire prijzen

'Vertel je lezers dat westerse

merken meer moeten betalen', zegt vakbondsvrouw Aktar onomwonden. 'Multinationals halen hier veel winst, maar de marges voor lokale fabrikanten zijn te krap', zegt dr. Moazzem. Hij pleit voor innovatie in het banksysteem, zodat hogere winkelprijzen rechtstreeks naar arbeiders gaan, en niet naar westerse aandeelhouders.

OPTIE 3: hulp bij regering of vakbond?

'De tripartite loononderhandelingen waren dit jaar van laag ni-

'Multinationals halen veel winst uit fast fashion uit Bangladesh, maar de marges voor lokale fabrikanten zijn krap'

KHONDAKER MOAZZEM
Centre for Policy Dialogue

veau in vergelijking met vroeger', weet Moazzem. Bovendien verslechtert het democratische klimaat in Bangladesh, terwijl externe inspectieorganen in de sector worden afgebouwd (*DS 26 november 2018*). 'Bangladesh is het internationale opgestoken vingertje beu', klinkt het bij een Duitse ngo-medewerker. Arbeiders kunnen ook niet zomaar een vakbond oprichten. Je wordt daar nog steeds voor ontslagen. Majumder: 'Geen tien procent van de arbeiders is lid van een vakbond, en de bonden zijn versnipperd. Soms leunen ze aan bij de overheid.'

OPTIE 4: je betoogt...

... maar tot nu toe was het antwoord repressie. Dat verergert de atmosfeer nog bij hen die gewond raken. '41 procent van de arbeiders heeft schulden. Vaak is dat om een medisch noodgeval te bekostigen', zegt een rapport van CPD. Majumder besluit: 'Het gaat niet om hoe een individuele premier nu reageert op de onrust, maar om het hele systeem dat anders moet.'

Betogende textielarbeiders in Dhaka werden door de politie uiteengedreven met wapenstok en traangas. © ap